

Розвиток європейських інвестиційних фондів у 2007 році

Передмова

Активи європейських інвестиційних фондів у 2007 році зросли на 4,8% та досягли 7,924 трлн. євро у кінці року (рис. 1). В результаті, сукупні чисті активи в управлінні збільшились приблизно на 360 млрд. євро.

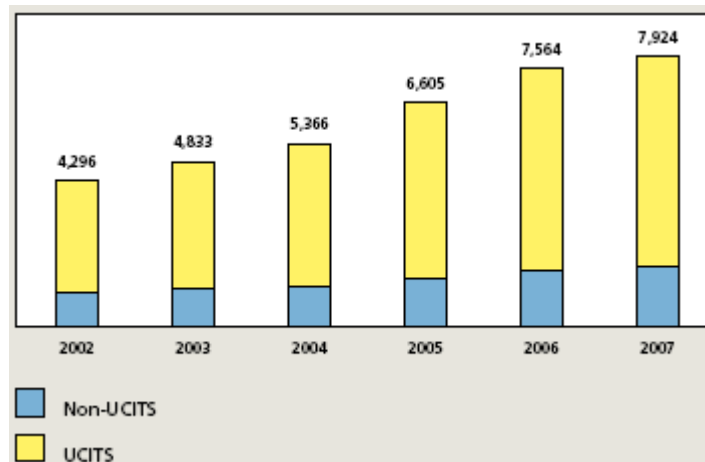
В цілому, фонди UCITS закумулювали близько 168 млрд. євро додаткових коштів, або 2,8% від активів цих фондів станом на кінець 2006 року. Це означає, що 67% приросту активів отримано за рахунок чистого притоку капіталу, решта – завдяки зростанню ринку.

Реакція інвесторів на кризу ліквідності та кредитну кризу і триваючу волатильність ринків акцій сильно вплинула на європейську індустрію інвестиційних фондів у 2007 році. Незважаючи на те, що фонди UCITS та non-UCITS продовжували акумулювати значні кошти у першій половині року, криза у сфері subprime іпотеки США та спричинена нею корекція курсів акцій спровокувала сильний відтік з облігаційних фондів та фондів акцій у другій половині 2007 року.

Тим не менш, великий попит на хедж-фонди, спеціалізовані фонди для інституційних інвесторів та збалансовані і спеціалізовані фонди, разом із поживленим попитом на UCITS-фонди в Азії, сприяв стримуванню негативних наслідків сум'яття на фінансових ринках.

Відповідно до такого розвитку подій, обсяг інвестицій у фонди у розрахунку на одного громадянина, у 2007 році продовжував зростати, хоча і меншими темпами, ніж у 2005 та 2006 роках. З іншого боку, співвідношення активів інвестиційних фондів до ВВП у 15 країнах ЄС трохи зменшилося – з 67,2% у 2006 до 66,7% у 2007 р.

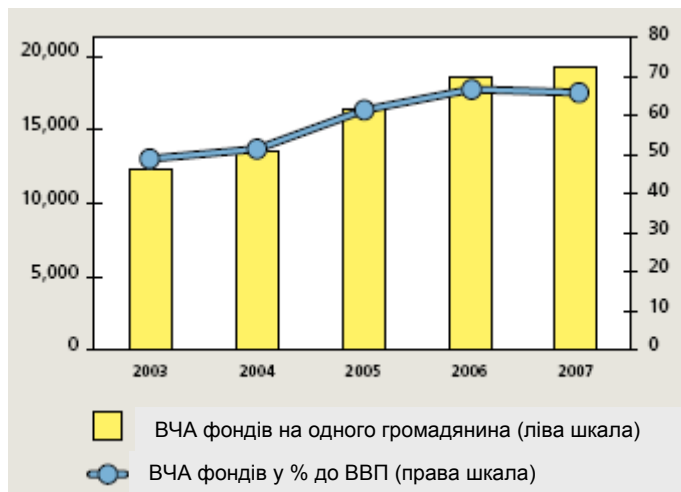
Рис. 1. Чисті активи європейських інвестиційних фондів (млрд. євро)

Джерело¹: EFAMA, European Commission

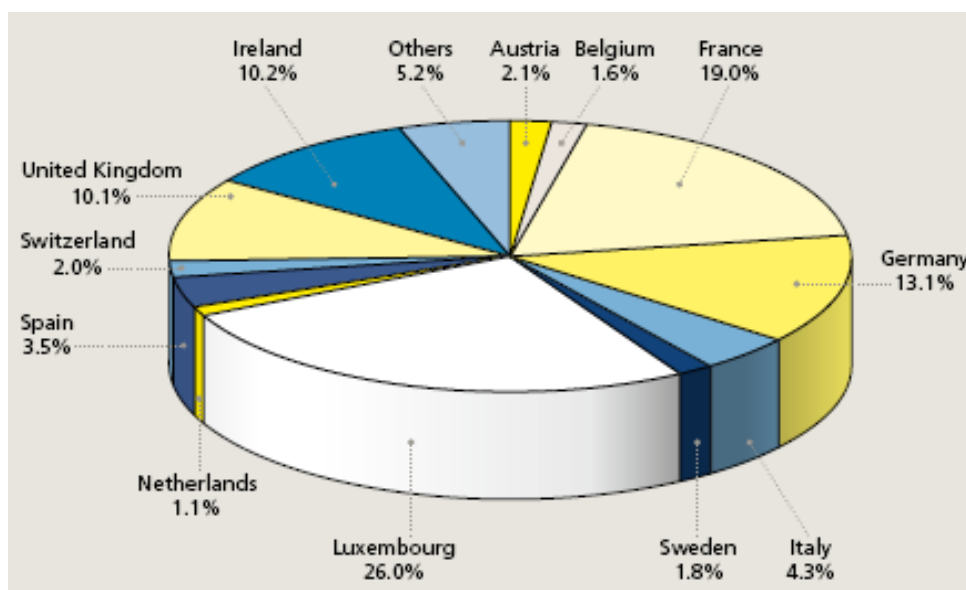
¹ Якщо не зазначено інше, джерелом даних є EFAMA.

Рис. 2. Динаміка інвестиційних фондів у країнах ЄС-15

Три країни – Люксембург, Франція та ФРН – утримували разом 58,1% сукупних активів індустрії станом на кінець 2007 року. Наступними у цьому ренкінгу були Ірландія, Великобританія та Італія (рис. 3).

Рис. 3. Ринок європейських інвестиційних фондів
(розподіл фондів за національною ознакою станом на кінець 2007 року)

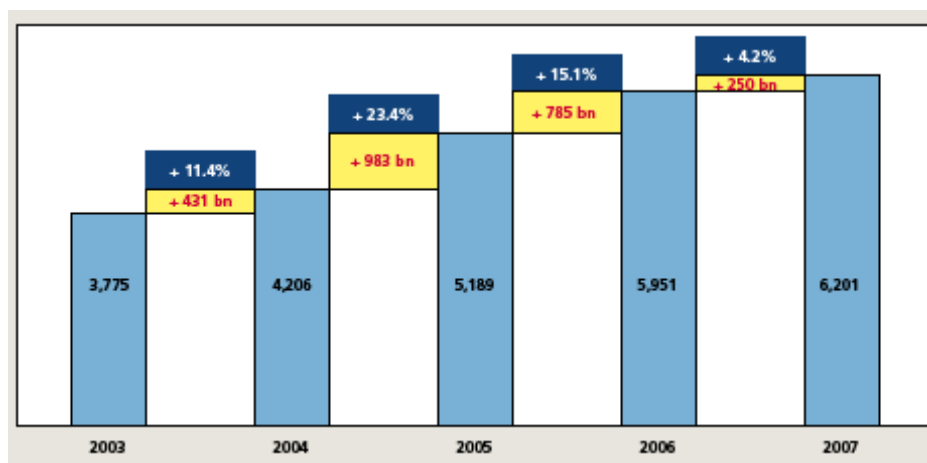

Тренди європейської індустрії фондів UCITS

Сукупні активи ринку UCITS-фондів² наприкінці 2007 року досягли 6,201 трлн. євро. Порівняно з кінцем 2006 року, вони зросли на 4,2%, або на 250 млрд. євро (рис. 4).

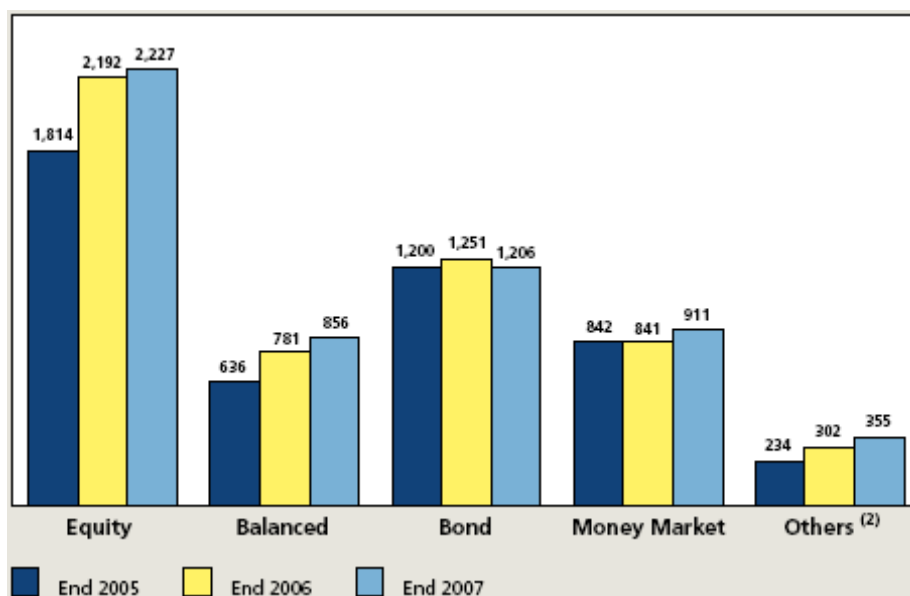
² Фонди UCITS визначаються як публічні відкриті інвестиційні фонди, що вкладають кошти в цінні папери, які обертаються на біржах, та фонди грошового ринку.

Рис. 4. Сукупні активи UCITS-фондів
(млрд. євро)

Активи UCITS продемонстрували позитивний приріст у 2007 році за всіма категоріями фондів, за виключенням облігаційних (рис. 5). Інші UCITS-фонди, у т. ч. фонди фондів, хедж-фонди та усі фонди, інвестиційні стратегії яких сформувались із чотирьох основних категорій UCITS, показали найвище зростання (17,5%). Другий результат за ними показали збалансовані фонди (9,6%), третіми стали фонди грошового ринку (8,3%). Активи фондів акцій також зросли, але тільки на 1,6%, у той час як активи фондів облігацій зменшились на 3,7%.

Рис. 5. Чисті активи за типами фондів UCITS⁽¹⁾
(млрд. євро)

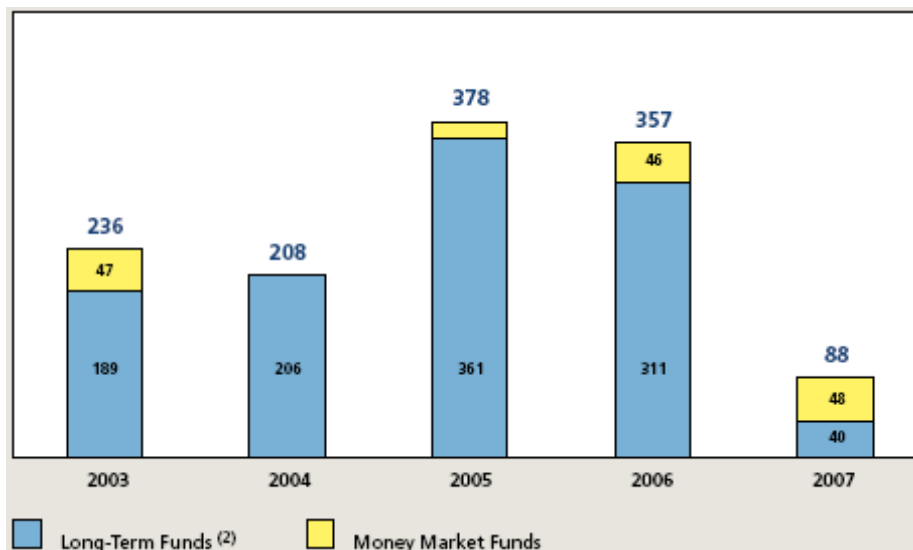
(1) За виключенням Ірландії, для якої немає даних про розподіл за типами фондів.

(2) Включаючи фонди фондів.

Враховуючи оціночні показники Ірландії, для якої немає даних про чисті активи фондів, UCITS закумулювали позитивний чистий притік капіталу у розмірі 170 млрд. євро за 2007 рік (за 2008 – 452 млрд. євро). Такий результат визначили дві основні групи факторів, пов'язані з обставинами на фінансовому ринку: по-перше, зростання волатильності ринку акцій до

надзвичайно високих рівнів, що призвело до послаблення попиту інвесторів на фонди акцій; по-друге, зростання ставок у 2006 і 2007 роках, що спричинило скорочення доходності за облігаціями та, як наслідок, інвестиційного попиту. Ці несприятливі тенденції призвели до стрімкого падіння обсягів притоку коштів до довгострокових фондів UCITS (рис 6).

Рис. 6. Чистий притік капіталу до UCITS у 2003-2007 рр.⁽¹⁾
(млрд. євро)

(1) За виключенням Ірландії.

(2) Усі UCITS, за виключенням фондів грошового ринку.

У протилежність сегменту фондів акцій та облігацій, збалансовані фонди у 2007 році продовжували залучати додаткові кошти, хоча й, меншими темпами, ніж у попередньому році. Надходження до фондів грошового ринку збільшились несуттєво. Чистий обсяг продажу цінних паперів «інших» фондів UCITS залишався приблизно на одному рівні.

Рис 7а. Чистий обсяг продажу фондів UCITS
(млрд. євро)

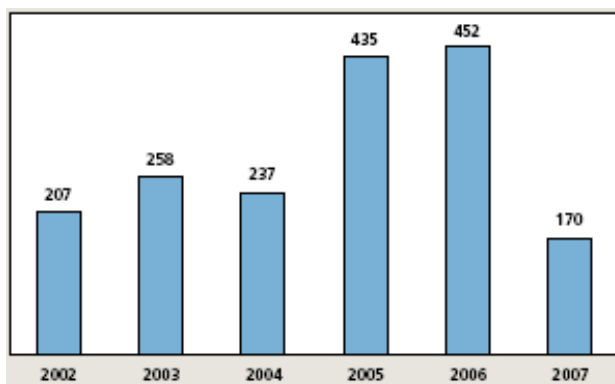

Рис. 7б. Чистий обсяг продажу фондів пов'язаних акцій
(млрд. євро)

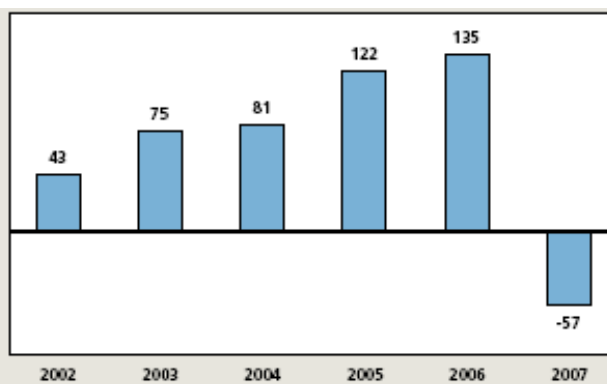

Рис. 7в. Чистий обсяг продажу фондів облігацій
(млрд. євро)

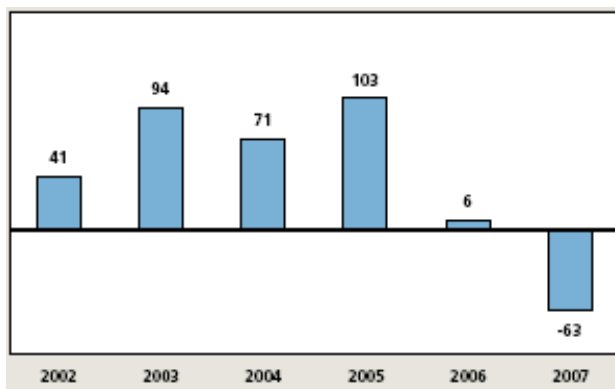

Рис. 7г. Чистий обсяг продажу збалансованих фондів
(млрд. євро)

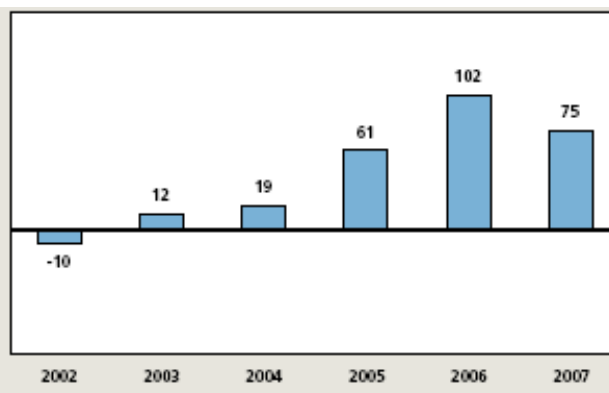

Рис. 7д. Чистий обсяг продажу фондів грошового ринку
(млрд. євро)

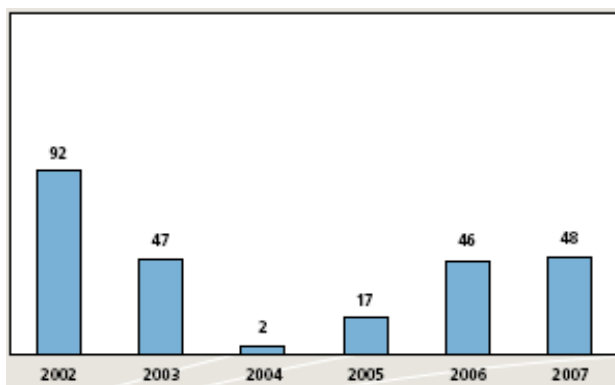
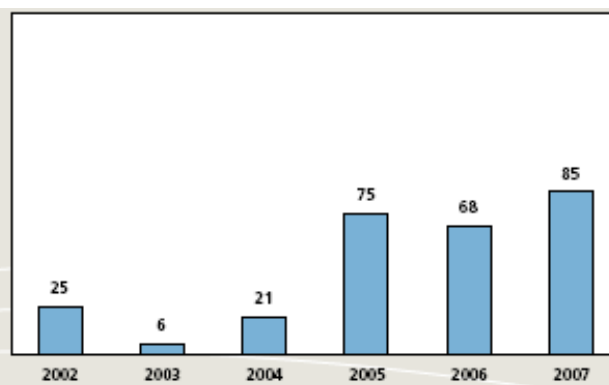

Рис. 7е. Чистий обсяг продажу інших фондів UCITS
(млрд. євро)

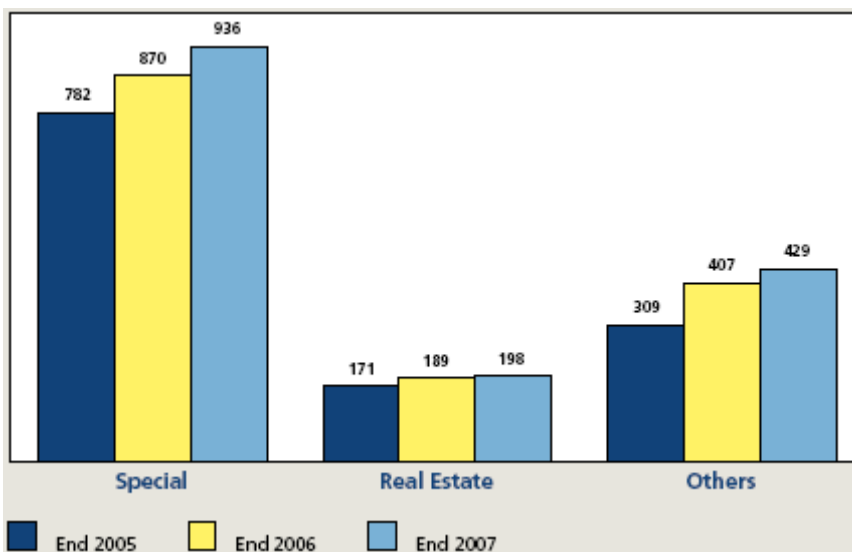

Тренди європейської індустрії фондів non-UCITS

Сукупні активи ринку фондів non-UCITS зросли за 2007 рік на 6,8% та, станом на кінець року, досягли 1,723 трлн. євро. Спеціалізовані фонди залучили додатково 76 млрд. євро (у 2006 році – 68 млрд. євро). Найбільший притік капіталу до фондів був у Люксембургу (38 млрд. євро), ФРН (27 млрд. євро), Данії (6 млрд. євро) та Великобританії (4 млрд. євро).

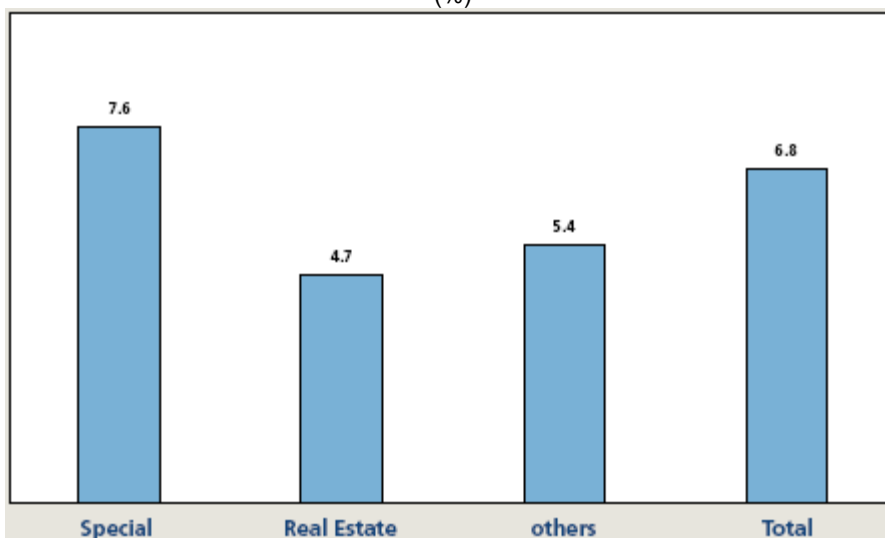
Активи фондів нерухомості за рік зросли на 4,7%. Найбільший приріст продемонструвала ФРН з 75 млрд. євро у кінці 2006 року до 83 млрд. євро у кінці 2007. Чистий обсяг надходження коштів у 2006 році склав 6,4 млрд. євро. Приріст активів «інших» non-UCITS-фондів був обумовлений значним інвестиційним попитом на non-UCITS, зареєстрованих у Люксембургу, на фонди альтернативного управління в Італії та Швейцарії та на венчурні фонди у Франції.

Рис. 8. Чисті активи за типами фондів non-UCITS⁽¹⁾
(млрд. євро)

(1) За виключенням Ірландії, для якої немає даних про розподіл за типами фондів.

Рис. 9. Приріст активів за типами фондів non-UCITS у 2007 році⁽¹⁾
(%)

(1) За виключенням Ірландії, окрім сукупних даних.

Тенденції інвестиційного ринку Європи

Завдяки чистому продажу фондів Люксембургу та Ірландії обсягом 268 млрд. євро, загальний результат продажу склав близько 160% сукупного притоку капіталу до фондів у 2007 році, що обумовлено успіхом UCITS як глобального продукту та зростанням фондів в Азії. На тлі показників активів UCITS наприкінці 2006 року, чистий обсяг залучених коштів до фондів Люксембургу та Ірландії був також значно вище середньоевропейського рівня, як і у країнах Центральної Європи, Ліхтенштейні та Норвегії.

У Південній Європі спостерігалася висока конкуренція фондів зі структурованими продуктами та банківськими депозитами, особливо в Італії, яка також постраждала через чистий відтік коштів з «кругових» (round-trip) фондів у розмірі 3 млрд. євро. Розвиток фондів

у ФРН у 2007 році був менш песимістичним, ніж очікувалося. Чистий відтік з фондів склав 13 млрд. євро. Враховуючи чисті надходження до «кругових» фондів, чистий обсяг продажу фондів досяг 34 млрд. євро, що на 40% більше, ніж у 2006 році (24 млрд. євро). Серед інших країн Франція найбільше постраждала від кризи ліквідності, яка призвела до істотного відтоку капіталу з динамічних фондів заощаджень та фондів фіксованого прибутку.

Наслідки кризи та посилення конкуренції з банківськими облігаціями суттєво вплинули на обсяги надходжень до фондів грошового ринку.

Чистий обсяг надходжень до фондів UCITS

Країна	Чистий притік, млрд. євро	Країна	Чистий притік, % від активів на кінець 2006 р.
Люксембург	188,5	Румунія	36,9
Ірландія (приблизно)	80,5	Угорщина	26,2
Швейцарія	11,0	Ліхтенштейн	20,4
Норвегія	5,1	Словаччина	19,7
Великобританія	4,6	Ірландія	13,7
Ліхтенштейн	2,9	Норвегія	12,4
Фінляндія	2,8	Люксембург	11,3
Данія	2,2	Чеська Республіка	9,2
Швеція	2,1	Швейцарія	9,1
Угорщина	1,9	Фінляндія	5,4
Словаччина	0,6	Словенія	4,6
Чеська Республіка	0,5	Данія	3,1
Бельгія	0,1	ЄВРОПА	2,8
Словенія	0,1	Швеція	1,6
Румунія	0,1	Великобританія	0,8
Греція	-3,4	Бельгія	0,1
Австрія	-3,5	Франція	-2,1
Нідерланди	-4,1	Австрія	-3,1
Португалія	-4,6	Нідерланди	-5,0
ФРН	-13,6	ФРН	-5,0
Іспанія	-16,3	Іспанія	-5,8
Франція	-28,8	Греція	-14,3
Італія	-59,7	Італія	-17,4
ЄВРОПА	-168,4	Португалія	-17,8

Серед країн-лідерів індустрії фондів, Люксембург та Ірландія продемонстрували найвищий у Європі приріст активів у 2007 році (11,6% та 10,6% відповідно). Великобританія та ФРН посіли наступні позиції з приростами 5,9% та 2,3% відповідно.

В інших регіонах найбільший приріст був у Центральній Європі, яка показала регіональний приріст активів на рівні 34,8% з найбільшими показниками у Польщі та Словенії. Вищим за середньоєвропейський рівень був також приріст активів у північних країнах, за винятком Швеції, яка зазнала найбільших втрат від кредитної кризи. Через слабкі продажі та несприятливі умови на фінансовому ринку, активи південно-європейських країн скоротилися.

Три країни (Люксембург, Франція та ФРН) на кінець 2007 року утримували частку ринку розміром 58,1%. Ірландія, Великобританія, а також Італія були наступними у цьому ренкінгу. На ринку UCITS лідерами стали Люксембург, Франція та Великобританія, які разом мали 61,6% сукупних активів фондів.

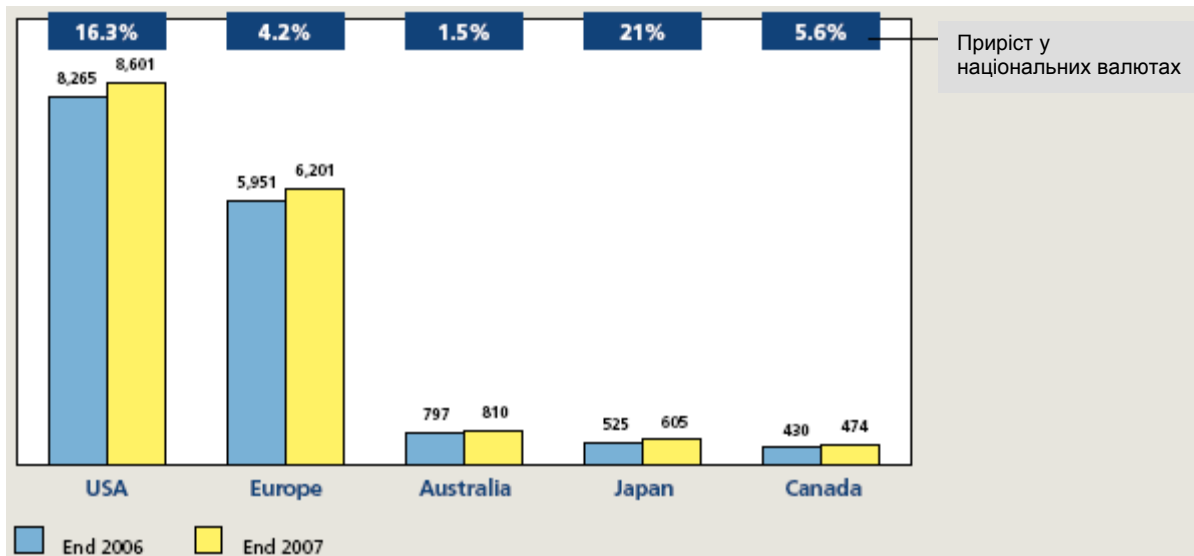
Чисті активи національних фондів UCITS та non-UCITS станом на кінець 2007 року

Країна	Сукупні активи фондів, млрд. євро	Приріст, %	Активи UCITS, млрд. євро	Приріст, %
Люксембург	2 059,4	11,6	1 824,0	9,8
Франція	1 508,3	0,9	1 351,6	0,6
ФРН	1 040,9	2,3	266,1	-2,0
Ірландія	806,8	10,6	646,3	10,9
Великобританія	797,0	5,9	685,1	12,0
Італія	339,7	-11,4	285,1	-17,1
Іспанія	278,8	-3,1	269,4	-3,6
Австрія	165,6	-1,9	111,4	-3,0
Швейцарія	159,9	6,7	119,7	-1,1
Швеція	139,4	-1,1	136,4	-1,0
Бельгія	126,5	-1,1	120,4	-0,1
Данія	132,2	7,9	71,5	-1,5
Нідерланди	91,1	-10,5	77,4	-6,1
Фінляндія	66,0	8,3	55,1	7,1
Норвегія	50,7	23,6	50,7	23,6
Португалія	36,2	-6,9	21,7	-15,8
Польща	36,9	43,1	31,0	39,8
Греція	22,9	-7,7	21,7	-9,3
Ліхтенштейн	20,5	37,1	18,7	32,7
Туреччина	18,1	34,8	15,4	30,9
Угорщина	12,6	24,6	9,8	32,2
Чеська Республіка	6,1	12,5	6,1	11,6
Словаччина	4,0	29,0	3,8	27,4
Словенія	4,1	47,6	2,9	52,9
Румунія	0,3	58,0	0,3	33,0
Разом	7 923,9	4,8	6 201,3	4,2

Розвиток світової індустрії інвестиційних фондів

За 2007 рік активи світової індустрії інвестиційних фондів зросли на 7,7% до 17,17 трлн. євро. У доларовому еквіваленті активи фондів збільшились на 20,4% до 26,199 трлн. дол. США. Посилення євро проти долара пояснює менший приріст активів у євро, ніж у доларах. При визначенні активів у національній валюті та з урахуванням фондів фондів, активи взаємних фондів США зросли на 16,3% (рис. 10). Інші ринки світу також показали позитивний розвиток, зокрема відзначилась Японія з 21%, відображаючи неймовірне зростання активів фондів акцій та фондів фондів.

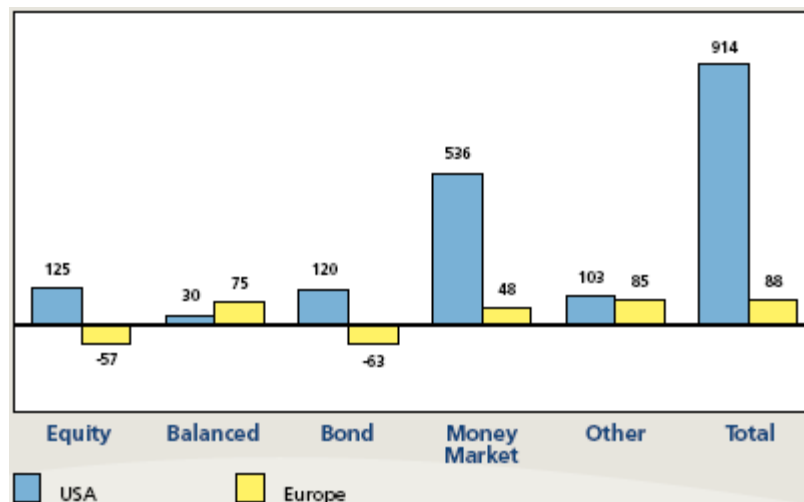
Рис. 10. Динаміка активів світової індустрії інвестиційних фондів
(млрд. євро)

Джерело: EFAMA, ICI

Загальносвітовий чистий обсяг надходжень до інвестиційних фондів у 2007 році склав 1,294 тлрн. євро, з них Європа залучила 168 млрд. євро, а США – 914 млрд. євро (рис. 11). Значне посилення притоку до фондів грошового ринку у США з 242 млрд. євро у 2006 році до 536 млрд. євро у 2007, а разом з цим і протилежний характер розвитку акційного та облігаційного сегментів ринку, призвели до різної динаміки ринків обабіч Атлантики.

Рис. 11. Чистий притік капіталу до інвестиційних фондів у 2007 році⁽¹⁾
(млрд. євро)

(1) Включаючи оціночні дані Ірландії, сукупний чистий притік складає 168 млрд. євро.

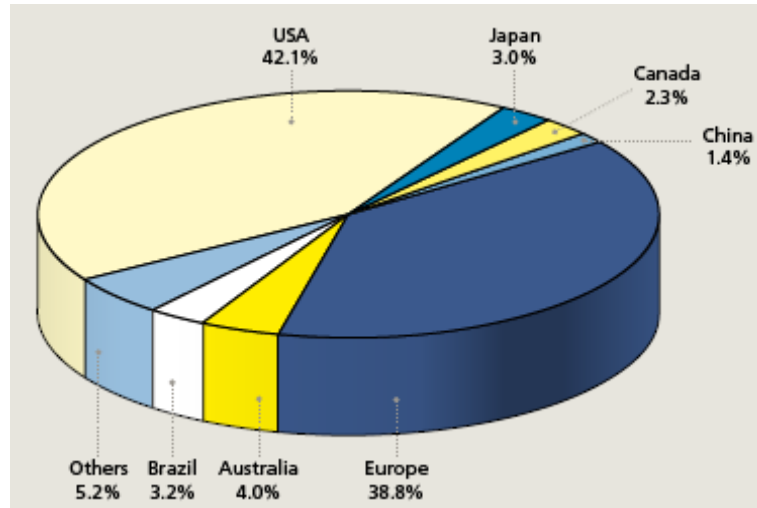
Джерело: EFAMA, ICI

У той час як криза ліквідності прямо впливала на «динамічні» та «розширені» фонди грошового ринку, та, в цілому, негативно позначилася на сфері фондів грошового ринку Європи, американські фонди продовжували отримувати додаткові надходження разом з падінням кредитного ринку.

Дефіцит ліквідності на цих ринках справді стимулював інституційних інвесторів переспрямувати частину своїх ліквідних активів з короткострокових інструментів до інституційних фондів грошового ринку.

Розглядаючи світову мережу продажу інвестиційних фондів, можна відзначити, що США та Європа займають найбільшу частку ринку (46% та 33% відповідно, станом на кінець 2007 року). Наступні позиції посідають Австралія, Бразилія, Японія, Канада та Китай. Якщо врахувати активи non-UCITS-фондів, ринкова частка Європи сягає 38,8%, порівняно з 42,1% у США (рис. 12).

Рис. 12. Активи інвестиційних фондів світу⁽¹⁾
(ринкові частки станом на кінець 4 кв. 2007 року)

(1) З урахуванням фондів non-UCITS.

Джерело: EFAMA, ICI